22,249 A
Coll gift EN
J XXXVIII p
18



2/-

113 (42)

49746

APHORISMI

DE

MARASMO.

EX SUMMIS MEDICIS

COLLECTI.

AUCTORE

SAMUELE FARR, M.D.



BRISTOLIÆ:

TYPIS J. B. BECKET.

MDCCLXXII.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

PRÆFATIO

EN Lector benevole opus non magnificum ſed utile. Adeo ferociter enim noſtris in regionibus graſſatur hic morbus, ut ſententias auctorum diverſas in privatum quidem emolumentum primo collectas in lucem prodire

cuperem. Si igitur in hoc compendio, (forma admodum utiliſſima) viam faciliorem qua hunc affectum remittamus, oſtenderem, ſatis meum animum explevero.

OR-

O R D O
A U C T O R U M.

I. Syſtematici Anglici.

II. Syſtematici externi.

III. Syſtematici antiqui.

IV. Obſervationes ex non ſyſtematicis præcipue anglicis et recentioribus.

APHORISMI DE MARASMO.

DEFINITIO.

MARASMUS, tabes eſt corporis totius, ſeu partium ejus quælibet extenuatio. — Bennet.

Febris quæ leniori gradu procedit, vires debilitat, tabemque infert, hectica (ſeu maraſmus) dicitur. — Home.

Phth-

Phthiſis in genere eſt conſumptio partium corporis muſculoſarum. — Morton.

In a maraſmus the body ſenſibly decays. — Barry.

Phthiſis eſt conſumptio, univerſi habitus corporis. —Van Swieten.

Hecticæ febres dicuntur eæ quæ diuturnæ ſunt, et continuo, licet leniori ac remittente æſtu preternaturali ſuccos corporis conſumendo, tabem inferunt, vireſque debilitant. —Hoffman.

Quando caro abſumitur nec reſtituitur vocatur tabes. — Etmuller.

Phthiseos quam Latini Ta-

Tabem appellant, vocabulum in genere pro omni corporis extenuatione et imminutione accipitur. — Sennertus.

Maraſmus eſt interitus rei viventis. — Nic. Piſo.

Quod ſit totius corporis conſumptio cum febre lenta. — Dolæus.

Maraſmus eſt corruptio viventis corporis — Galen.

Siquis enim vel plebeius hominem videret pallentem, imbecillum, tuſſientem, macie confectum, hunc vera Phthoe laborare pronunciat. — Aretæus.

Si humiditas ſubſtantialis in nobis conſumatur

huj-

hujuſmodi febris a marcore Græcis maraſmodes appellatur. ſin autem in totum conſumpta fuerit, aut torrefacta, tunc abſolute maraſmus conſtituitur. — Alex. Trallianus.

In hecticis et maraſmodeis vitalis vis emarcuit et contabuit. — Actuarius.

Si ipſa ſolida ſimilarium partium eſſentia ſiccior facta eſt, tabida febris vocatur. quum vero in periculum venerit ut non amplius ſuperſit aliquid humiditatis, exactus jam maraſmus conſiſtit. -Ætius.

Divisio.

Phthiſis originalis duæ ſunt ſpecies, Atrophia et Phthiſis pulmonalis. —— Morton.

Febris hectica diſtinguitur in idiopathicam et ſymptomaticam. — Home.

Multiplices habentur hujus febris diviſiones. — 1. primaria aut ſecundaria. — 2. ſimplex et ſolitaria, aut febre putrida complicata. — 3. a corde incipit, aut ab aliqua parte ut pulmone, hepate, &c. — Riverius.

Atrophia eſt partialis, aut univerſalis. — ſtrictius et fere uſitatius phthiſis dic-

dicitur omnis contabeſcentia, quæ ſequitur corruptelam alicujus viſceris nobilioris. — Etmuller.

Si ulcus pulmonis exederit ita ut totus inde habitus corporis conſumatur, phthiſis pulmonalis ægrum afficere dicitur. —— ut ab ulcere pulmonis ita hepatis, &c. phthiſis produci poteſt. — Boerhaave.

Quatuor tamen præcipuæ ſpecies phthiſis reperiuntur, dorſalis, renalis, extenuatio ſine ulcere pulmonis, et quæ maxime proprie, ab ulcere pulmonis.-- Hollerius.

Tres ſunt Tabis ſpecies.

1. quidem a pituita quæ pulmones ſuſceperunt. — 2. a labore. — 3. medulla ipſius ſpinalis ſanguine plena fit.—Hippocrates.

Una eſt Tabis ſpecies, qua corpus non alitur, et naturaliter ſemper aliquibus decedentibus, nullis vero in eorum locum ſubeuntibus, ſumma macies et niſi occurritur tollit, atrophiam hanc Græci nominant. — altera ſpecies eſt, quam Græci cachexiam appellant, ubi malus corporis habitus eſt. —— Tertia eſt ſpecies quam Græci phthiſin nominaverunt. — Celſus.

Duplex eſt autem genus febrium hecticarum, quædam enim ex ipſis poſt febres ardentes plerumque fiant, altera vero quum ab initio ſtatim irruerint. —— Ætius.

SIGNA et SYMPTOMATA.

1. Hecticæ Febris.

Adſunt calor preternaturalis, — appetitus proſtratus, — ſitis, — nullus ægritudinis ſenſus, —— oculi cavantur, — venter contrahitur, — diarrhea advenit, — et mors lento gradu advenit. — Home.

In

In hectica æſtus eſt continuus, — pulſus durus, debilis, celer, poſt cibum et veſperi increſcens, —— cutis cum lingua arida, ſicca et dura, — genæ rubent, — totum corpus eſt imbecillum, flaccidum, — ſomnus reſiciens nullus, —— urina rubicunda, inferius cum ſedimento, ſuperius cum cuticula pinguedinoſa, — corpus contabeſcat totum adeo, ut oſſa ubique promineant. — Hoffman.

Coſtæ in Thorace protuberant, — Cartilago enſiformis incurvat, — Clunes pendulæ ſunt vel omnino conſumptæ, — crura, brachia,

chia, pedes manuſque cum digitis arida ſpectantur, et circa articulos protuberantiæ attolli videntur, — ungues curvantur, — pili excidunt, — cutiſque flaccida et corrugata exiſtit, -- venæ prominent, undeque conſpicuæ et lividæ, &c. — Etmuller.

Calor in hypochondriis primo tactu mitis, poſt, acer, mordax, aridus, — febrem non percipiunt ægri, -- pigri ſunt et ad motum deſides, — arteriæ calidiores ſunt partibus circumſtantibus, quod tactu poſt lotionem ex aqua frigida dignoſcitur. — Riverius.

De-

Dejectiones non ſunt pingues atque male olentes ut in putrida. — Foreſtus.

Corpus attenuatur, cruribus exceptis, hæc enim intumeſcunt, et pedes et ungues contrahantur, -- ex humeris autem tenue et debile eſt, -- et fauces velut lanugine implentur, — et fortiter ſitit per totum morbum, —et multa impotentia corpus habet, -- oculi cavi, -- naſus acutus, - tempora collapſa, --- aures frigidæ et contractæ, --- cutis dura, -- color pallidus aut niger. — Hippocrates.

Prius enim quam tangas pulſum atque calorem,

oculos ſupra modum cavos videtis, quaſi in fovea quadam conditos, ob totius humidæ eorum ſubſtantiæ conſumptionem; ita ut oſſa quibus palpebræ annexæ ſunt, promineant. quinetiam lippitudines in eis viſuntur aridæ, ac quædam ſqualida diſpoſitio, qualis maxime ineſt eis, qui per pulverem multum toto die in ſole calido fecerunt iter. Flos ipſe præterea vividus coloris periit, atque id toti faciei accidit et immoderatus ſqualor habetur totius cutis circa faciem, maximeque circa frontem, ita ut propter ſic-

citatem dura atque intenta ſit; non tamen queunt palpebras ipſas multum attollere, perinde affecti ſemper, ut qui dormituriunt. —Galen.

Maximum autem et minime ambiguum naturæ ipſius ſignum habebis, ſi cibum homini prœbueris.—Ætius.

2. Phthiſis Pulmonalis.

Suſpicionem dant quidem—1. Hæmoptyſi vel doloribus per ſternum et coſtas errabundans, ſuccedens horripilatio. —— 2. tuſſis irrequieta. ——

3. dyſp-

3. dyſpnæa poſt paſtum.—4. febris hectica.—Battie.

Mitiores affluxus ſui indicium exhibent,—1. per ſputationes ſanguineas, ſalinaſque ſtatis (viz. horis.) aliquot periodis.—2. per ſputationes et excreationes frequentiores.—3. per interceptas ſudoris aliarumque vias excretionum.—4. per ſputum ſubſtantiæ et ſuperficiei levioris et inæqualis.—5. per ſputum globoſum.——6. diffuſio fluxus ſalſuginoſi per ſeceſſum in articulos.

Vehementiores affluxus ſignificantur,—1. per uberiores ſanguinis luteo colore

lore ſpumantis expuitiones cum ſcreatu et tuſſi.--2. per dolorem pectoris gravativum et periodice pungentem.—3. per anhelitus periodicam difficultatem.—4. per manifeſtum aliarum partium livamen corporis.

Phthiſis impetentis ſignum detegunt ſequentia,—1. ſpirituum omnium torpor.—2. capitis gravedo.—3. ſomni longiores.—4. totius temperatura frigidior.—5. pori exigui et frigidiores. —6. pulmonis et muſculorum omnium flacciditas et ad expulſionem ſegnities.—7. ſputum compactius. — 8. pectoris

dolor gravans. — 9. tuſſis aliquoties per intervalla, ſuffocationis periculum inducens. — 10. anhelitus frequentia. — 11. catarrhus ſenſim, perpetim tamen aſperam rigans arteriam. —— 12. expectoratio udo cælo difficilis, ſudo facilior. — 13. caro totius corporis humidiore cælo ſtatim intenerata, ſicciori indurata. — 14. externis aeris ſuſcipiendis pronitas.

Tabis phthiſicæ ut plurimam ſigna enumerantur, — 1. tuſſis acriter premens. — 2. anhelitus fœtor. — 3. dolor pectoris. — 4. omnium virtutum deficientia. ——

5. febris

5. ſebris putrida.—6. ſluxio alvina.—7. carnis ariditas.—8. extremarum partium et totius cuticulæ porrigo.—9. dolor tendens in decubito.—10. pulſatio debilis, parva, frequens.—11. pilorum deſluvium, unguesque curvati pallidiores, &c.—Bennet.

Gradus hujus morbi ſunt, 1. Infarctio pulmonum.—2. tumor renitens.—3. Inflammatio pulmonum. denique etiam harum partium apoſtema et exulceratio ubi ad ſtatum ſuum pervenit.—ſigna ſunt vel prognoſtica, vel diagnoſtica et pathognomonica.—prioris generis

ſunt,

ſunt, 1. ortus a parentibus. —2. mala thoracis conformatio.—3. vox exilis et clangoſa.—4. cutis alba et mollis.—5. habitus muſculorum mollis et oedematoſus. —6. hypochondriacæ oppreſſiones chronicæ circa regionem pectoris.—7. cogitatio, anxietas, &c.—8. ſuppreſſio ſolitarum evacuationum.—9. hæmoptoe. —10. matutina et diuturna phlegmatis nigri et viſcoſi excreatio.—11. phlegmatis exſcreati ſalſus atque acris ſapor.—12. proclivitas in copioſum ſalivæ fluxum.—13. diuturna et increſcens appetitus proſtratio.

tio. — 14. calor moleſtus ſaltem plantis pedum et volis manuum ortus una cum pulſu quam par eſt celeriori. — 15. anguſtia et oppreſſio pectoris. -- 16. diſpoſitio catarrhalis.—17. alii morbi. — pathognomonica ſigna præſentis phthiſeos ſunt vel incipientis vel confirmatæ, incipientis ſunt tuſſis, — febris, — tabes. confirmatæ ſunt nova febris, primo peripneumonica dein putrida et intermittens; — atque colliquatio ſanguinis per immanes ſudores, tuſſim catarrhalem, diarrhæam, hydropem, apthas, et peculiarem guttu-

 ris

ris dolorem inter deglutiendum prodens.—Morton.

In ſecundo ſtadio, diarrhæa—lienteria,—dyſenteria,--vel diabete vexatur,--lingua parvis ulceribus ſcatet—tandem deglutitionis læſio,--ulceris exſiccatio,--frigus corporis,—et virium defectio ægrum meliora fata expectantem ſubito conficiunt.—Home.

Puris ſuffocans aliquando ſecretio, vel quotidiana cum tuſſi ingens, in aqua ſubſidens, coacta, dulcis, pinguis, fætida, alba, rubra, flava, livida, cineritia, ſtrigmentoſa, igni impoſita carnem aſſam ſpirans fætidam.—Boerhaave. Cal-

Calculos albos inſtar calcis rejectos. — alvus nunc tardior, nunc promtior redditur, — ſudores copioſi et acidum ſpirantes, — leipothymiæ frequentes, — deliria,—motus animalis ſegnior. — Dolæus.

Ulceris autem pulmonis ſignum eſt pus per tuſſim rejectum.—pulſus inæqualiter ſeſe habent, modo ſunt languidi, modo ſunt celeres, nunc molles, molles quidem ob materiam humidam arterias humectantem. —Sennertus.

Si alter duntaxat obſtructione, vel peripneumonia, vel vomica, vel

 ulcere

ulcere teſtatur, inſpiratione magna atque etiam tuſſi, gravitas aut offendiculum eſt in affecto latere, e quo et nonnunquam ſputum corradi ac educi percipitur. in affectum latus decumbens, ſpiratio difficilior, tuſſiſque crebrior evadit.—Fernelius.

At purulentos omnes hiſce ſignis cognoſcere oportet. primum quidem ſi febris non dimittit, verum interdiu tenuis detinet, noctu vero major multi ſudores oboriuntur, tuſſeſque et tuſſiendi cupiditas ipſis ineſt, et nihil effatu dignum expuunt, oculique

que cavi fiunt, malas rubores obſident, et ungues quidem manuum adunci evadunt, digiti vero ſummi maxime incaleſcunt, et in pedibus tumores fiunt et cibos non appetunt, et phlyctænæ per totum corpus naſcuntur. — quum quis pulmonis affectu tabeſcit, huic ſputum craſſum, aliquantulum ex virore palleſcens, et dulce per tuſſim rejiciatur, et ſtridor et dolor, pectus et dorſum occupat, et tenuis ſibilus in faucibus editur, fauceſque ſicceſcunt, cavitates rubent, vox gravis eſt, partes ſuperiores extenuantur

ac imminuuntur, ſputum ore contentum exſcreaturus deteſtatur, mane et medio nocte maxime tuſſit. —Hippocrates.

Phthiſicorum quos vocant pulſus parvus et languidus eſt, molliſque et modice celer atque hecticus. — Galen.

Simul vero et his adeſt pectoris gravitas, pulmo enim infirmus eſt,—angor, — intolerantia,—cibi faſtidium,—veſpertina extremorum frigiditas et matutina caliditas,—ſudor uſque ad pectus caliditate moleſtior, — per tuſſim varia extruduntur, — vox rauceſcit,

ceſcit, — corvix nonnihil tortuoſa eſt, gracilis, non verſatilis ſed veluti rigens atque intenta, — digiti tenues, ſed articuli craſſi ſunt, oſſium duntaxat ſpecies remanſit, — ſiquidem et carnes extabeſcunt, — ungues adunci fiunt. —— item nares iiſdem acuminatæ, — graciles malæ extantes et rubidæ, — oculi cavi, lucidi, micantes, — tumida, excarnis, pallida ſeu livida facies eſt, — buccarum tenuia dentibus inhærent, ridentibus aſſimilantur, — in omnibus denique cadaveris ſpeciem referunt. — Aretæus.

Fe-

Febricula lenis ſit.—frequens tuſſis eſt,—pus excreatur,—interdum cruentum aliquid. quicquid excreatum eſt ſi in ignem impoſitum eſt, mali odoris eſt. — Celſus.

Phthiſis ſit frequentius antecedente ſanguinis fluore, aliquando etiam longi temporis tuſſicula, ſive catarrho quo thoracis altiora lacerantur, et primo levius. ſequitur autem ægrotantis febricula latens, et ſæpe quæ initium die declinante accipiat, atque veniente luce levigetur, atteſtante tuſſicula initio noctis, atque fine cum ſputis ſanioſis ac par-

parvulis primo, deinde autem plurimis. ii vero qui ex fluore ſanguinis in iſtam veniunt paſſionem, primo ſanguinolenta ſputa efficiuntur, tum fœculenta dein livida vel praſina, et in ultimo alba atque purulenta, dulcia vel ſalſa, cum voce rauca aut clangoſa, et difficultate reſpirationis, atque genarum rubore, et cæteri corporis cinereo colore. cibi faſtidium ſequitur et major ſitis. quibuſdam gravis doloris ſenſus eſt, vulnerati pulmonis ut etiam ejus fibras expuant. pulſus durus debilis ac dein formicalis — item

ſe-

ſequitur oculos exoletus aſpectus et corporis tenuitas quæ nudatis membris proditur, majis quam ex aſpectu vultus, quoſdam etiam ſibilatio vel ſtridor thoracis ſequitur, et creſcente paſſione, ſudor ſuperiorum partium uſque ad pectoris ſinem, cibi faſtidium et major appetitus ſitis: digitorum ſummitates craſſeſcunt. ſequitur præterea inflatio pedum, et nunc frigus nunc fervor articulorum, naſi ſummitas palleſcit, atque aurium laminæ frigeſcunt. hinc pejorante paſſione ventris efficitur fluor albidarum

egeſ-

egeſtionum. diſcernunt præterea plurimi purulentum liquorem, phlegmata carbonibus imponentes quo exuſta probentur.—Cælius Aurelianus.

Extenuatur totum corpus, —febris moleſtat hectica, a cibo invaleſcens, (quæ ex celeritate pulſus, rubedineque genarum dignoſcitur)—materia per tuſſim excreta cruenta eſt aut purulenta. in ignem conjecta tetram ſpirat odorem, et immiſſa in vas aqua repletum fundum petit. ſudores nocturni ſuperveniunt,—liveſcant tandem genæ,—facies pallet,—exacuantur nares,

nares,—temporum quoque collapſus, — unguium incurvatio,—capillorum defluxio, — et alvum profluvium colliquativum mortem ſtatim ſubſecuturam denuntiant —Sydenham.

Annon ſexus muliebris menſium obſtructione, et ſæpe fluore albo valde acri afflictatur? annon debilitas major quam aliis chronicis morbis?

Cauſæ proximæ.

Cauſa phthiſeos pulmonalis quam proxima eſt, materia inflammatoria nec reſolubilis pulmonem inferciens. — Battie. Aſlu-

A fluidis et acribus et febre depaſcente oriuntur hæc ſymptomata. — cauſa proxima eſt ulceratio pulmonum.—Home.

A fluidorum alienatione, penuria, inequalitate aut calore improportionato profecto. — Bennet.

Cauſa phthiſeos pulmonalis in genere eſt totius maſſæ ſanguinis et ſpiritus nervoſi prava diſpoſitio.—Morton.

Debet eſſe cachochymia purulenta in humoribus una cum pulmone affecto. —Van-ſwieten.

Exulcerationes pulmonum cauſæ multæ eſſe poſ-

ſunt, ſed duæ præcipuæ et frequentiſſimæ, ſputum ſanguinis repreſſum nec expurgatum, et defluxus pituitæ ſalſæ a cerebro calefacto. — Hollerius.

Sunt ergo tres omnino cauſæ tabis phthoe, ulcus ferinum, febris hectica, et ſpiritus ſeu aeris tabifica qualitas. — Duretus.

Origo deducitur ab omni cauſa quæ valet ſanguinem in pulmonibus ita ſiſtere ut in materiam purulentam abire cogatur.--Boerhaave.

Cauſam ergo phthiſis immediatam proximam eſſe exulcerationem pulmonum cenſemus. — Dolæus.

Ul-

Ulceris pulmonis cauſa proxima et immediata eſt, humor acer et erodens qui vel aliunde in pulmonem influet, vel in ipſo pulmone generatur.--Riverius.

Interna et quidem proxima cauſa eſt humor acris, ſeu natura ſua ſcilicet biliosſus et ſeroſus, ſeu ratione acquiſitæ putredinis talis, ſanguineus nimirum, vel humor pituitoſus putreſcens. — Sennertus.

Sanguinis et humorum in vaſis ſtagnationes ubi firmiter iis inſiſtunt, phthiſeos ſunt genetrices. —— Hoffman.

Annon irritatio fibrarum

vaſculorum pulmonis minimorum major quam juſta, proxima hujus morbi cauſa exiſtit?

Cauſæ remotiores.

1. Pleuritis vera pulmoni contiguo phlegmonem peripneumonicam communicans. — 2. tuſſis irrequieta teneram pulmonis ſubſtantiam dilacerans. —— 3. Cauſæ Hæmoptyſeos quæcunque. — Battie.

Cauſæ procatarcticæ ſunt acris materia a pulmonibus ſeparata, tuſſimque excitans;—fumus arſenicus vel carbonum;—aer humidus; tuber-

tubercula ;—hæmoptoe ;—evacuationes ſolitæ diminutæ vel repreſſæ ; — animi pathemata inordinata ; — nimia cibi potuſque ingurgitatio ; — vita ſedentaria ; — corpora extranea in pulmones delapſa ; — vulnera ; — morbi diverſi uti ſcorbutus, ſcrophulæ, affectio hyſterica, lues, aſthma, febres continuæ, remittentes, pleuriticæ, peripneumonicæ, ſcarlatinæ, varioloſæ, morbilloſæ ; — contagium ;—diſpoſitio hereditaria. — Home.

Cauſæ procatarcticæ ſunt 1. ſuppreſſio ſolitarium evacuationum. — 2. pathemata

mata animi graviora, præcipue vero metus, triſtitia, iracundia, cogitatio nimia. — 3. cibi et potus nimis plena et intempeſtiva ingurgitatio. — 4. exercitii debiti neglectus. — 5. ſtudia nocturna et longæ vigiliæ. — 6. aer etiam paluſtris et denſus, carbonumque fumo oppletus. — 7. diſpoſitio etiam hereditaria. — 8. mala pectoris formatio. — 9. contagium. — 10. lapides cretacei. — 11. morbi etiam particulares. — Morton.

Corporis ſucci calore immoderato attenuati et ſubtiliores quam par eſt redditi,

diti, ad nutritionem inepti ſunt, 1. quia balſamica indigent conſiſtentia. -- 2. quia concitatiori circulantur motu. —- 3. quia humidum depaſcendo propria conteruntur induſtria. — phthiſis eſt tabes a ſuccorum putredine ſuborta, eroſionis, echymomatis, abſceſſus, aut cujuſlibet in pulmone aut pectore ſordeſcentis soboles — nec deſunt qui hujus cladis ab ortu craſin important, ſunt quorum parentes valetudinarii aut tabidi periere; hiſque ſcapulæ acuminatæ, præcordia contracta, pectus anguſtum et depreſſum, cervix gracilior

cilior et oblonga, omnium pectoralium tenor flaccidiſſimus, caroque totius corporis muſculoſa tenerrima. — Bennet.

Hæ cauſæ poſſunt referri 1. ad ipſam corporis temperiem qua vergunt in hæmoptoem. hæc conſiſtit α. in teneritudine vaſorum arterioſorum et in impetu acrioris utcunque ſanguinis.—β. in ea debilitate vaſorum qua ingeſta obſtructiones, putrefactiones, acrimonias ſuſcipiunt. —— γ. in ea ætate qua vaſa ulteriori productioni ſuæ reſiſtunt. — δ. in hereditaria diſpoſitione.—hæmoptoem ac-

accelerant —1. omnes conſuetæ excretiones interceptæ. — 2. vis quæcunque magna pulmonibus illata tuſſi, &c. — 3. victu acri ſalino, aromatico ; potu ſimili ; vita ; morbo alio : —ſi vero ob magnitudinem mali &c. oritur dyſpnoea &c. ſignat vulnus hæmoptoes, jam collectam materiem mutare in pus, collectionem abire in vomicam tectam, qua rupta, in ulcus pulmonum apertum. oritur itidem collectio puris a peripneumonia quacunque terminata in apoſtema &c. quin empyema ortum poteſt rodere, eliquare, conſumere

ſumere pulmonem, ut fiat idem morbus.--Boerhaave.

Phthiſeos cauſa eſt præter vitioſam pulmonum conſtitutionem, tum acris et ſalſa e capite diſtillatio; tum etiam humor acer a vicinis partibus ut in pleura &c. quæ in empyema convertitur &c.—Burnet.

Præterea cauſæ omnes quæ vâſa pulmonis rumpere et aperire poſſunt, thoracis contuſio, vocis nimia intentio; et ſimiles, thoracis vulnera penetrantia. unde Hippocrates tabem etiam frequenter a partu contingere ſcribit: violentia enim rupturis et vul-

vulneribus prehenduntur. — Sennertus.

Annon a preſſura infantis tempore geſtationis?

Cauſæ hujus ulceris remotæ ſunt variæ, ſæpiſſime eſt nimia ſanguinis et exinde natæ lymphæ acrimonia ac ſalſedo muriatica. ulterius vapores acidi, corroſivi minerales non raram tabem ac phthiſim inferant. unde gypſum et calcem preparantes plerumque phthiſici moriuntur. pertinent huc acidulæ et omnia vitriolata in iis qui debiliorum ſunt pulmonum. potus vini nimis acidi et tartarei ad phthiſim diſponit — Etmullerus. Ne-

Negandum non ſit molliorem et laxiorem pulmonum ſubſtantiam atque adeo corruptioni magis paratam ad hujus morbi generationem plurimum conferre. — Riverius.

Tabis cauſa duplex eſt, una quidem pulmonis vitioſa conſtitutio, altera humor exedens.—Fernelius.

Cauſis adde etiam quæ a cæca proprietate id præſtant ut eſt lepus marinus. — N. Piſo.

Cauſam ſtatuimus eſſe particulas acidas et acres volatiles tamen pulmonum ſubſtantiam, veſiculas atque vaſa corrodentes, imo et

et ſanguinem per diabroſim extravaſatum in pus convertentes.—Dolæus.

Exulcerationis pulmonum cauſæ multæ eſſe poſſunt, ſed duæ præcipuæ et frequentiſſimæ, ſputum ſanguinis repreſſum nec expurgatum, et defluxus pituitæ ſalſæ a cerebro calefacto. — familiaris eſt quibus oblongum collum, anguſtus thorax, caput infirmum, ſublimes ſcapulæ tanquam alæ.—Hollerius.

Cauſarum ipſius phthoes aliæ ſunt procatarcticæ, aliæ antecedentes, et alia conjuncta. procatarcticæ ſunt repentina anni muta-

tio, et temporum defectio, et mala diæta. procatarcticæ cauſæ ad duas antecedentes omnino revocantur (ſi tertiam addideris infirmitatem ſcilicet pulmonis) una quidem prolapſus catarrhi ſerini a capite, altera vero rhexis ſeu ruptio vaſorum craſſorum in pulmonibus.—Duretus.

Quum pulmo ſanguinem in ſeipſum traxerit, aut pituitam ſalſam et non rurſus dimiſerit, ſed in ipſa coacta et compacta fuerit, tubercula fiunt. tuberculum autem pulmonis ſic oritur: quum pituita aut bilis collecta fuerit, putreſcit,

cit, et quamdiu quidem adhuc crudum fuerit, tum dolorem tenuem, tum tuſſim ſiccam excitat: poſtquam vero maturuerit, eruperit; ſurſum vergat ac totum expuatur, venterque in quo pus erat conſidat ac reſiccetur, prorſus ſanus evadit.—prima quidem fit a pituita. quum enim caput pituita impletum ægrotarit et calor acceſſerit, pituita in capite computreſcit, ut quæ et moveri non poteſt ut decedat. poſtea quum craſſefactæ fuerint et putrefactæ ac ſuperexpletæ venulæ, fluxio in pulmonem fit. et pulmo ubi

 ſuſcep-

ſuſceperit, ſtatim ægrotat, ut qui a pituita mordetur, quæ ſalſa eſt ac putrida.—Hippocrates.

Fere oritur e frigore hyeme contracto. quæ cum illos invaſerit quibus pulmones ab ortu ſunt infirmiores, omnino neceſſe eſt, ut a repetitis tuſſiendi conatibus magis adhuc debilitentur, atque ita tandem alimento ſibi proprio aſſimilando præ mala diatheſi prorſus impares reddantur. hinc jam ingens pituitæ crudæ copia aggeritur, quæ continua pulmonum agitatione et vehementi niſu affatim per os rejicitur,

tur, pulmones exinde pure referti purulenta miaſmata quaqua verſum in carnes diſpergunt. porro cum ſanguis hac tempeſtate particulis humidis admodum ſcateat, perſpiratioque a ſubita pororum conſtructione plus ſatis inhibeatur, particulæ hæ in pulmones depluunt, vel in glandulis fauces occupantibus reponuntur; unde jam humor catarrhi ritu pulmones irritat. cumque non jam amplius naturalem ſibi pulmones œconiam ſtatumque tueris valeant, glandulæ et tubercula adnaſci ſolent. — Sydenham.

Id autem animadvertendum eſt, illos maxime his pulmonis exulcerationibus obnoxios eſſe, quos pueros aut juvenes ſtrumæ vexaverunt. — Mead.

Now all theſe diſorders come originally from colds, which are ſuppoſed to occaſion a ſuppreſſion of perſpiration, at a time, when the fibres are moſt braced, the blood condenſed, and the pores of the ſkin and lungs moſt contracted. — Pringle.

The meaſles and other inflammatory diſeaſes of the breaſt, to which children as well as others are ex-

expoſed, often lay the foundation of conſumptions, ſo likewiſe will colds, the ſuppreſſion of ſome ſalutary diſcharge, ſcrophulous and venereal affections. — Fothergill.

An tubercula neceſſaria ſunt huic morbo?

Prognoſtica.

Prognoſim fauſtam efficiunt morbus adhuc recens, pus album, æquale, facileque rejectum,—nulla vel ſaltem parva febris, — reſpiratio libera, -— tuſſis mitis, —- appetitus haud proſtratus, — thorax ſatis capax,

capax,—alvi laxitas,—juventus,--cæteraque ſymptomata leniſſima; deſperatum, morbus hereditarius,----tuſſis ferina,—calor hecticus matutino tempore,—ſomnus haud vires refocillans,—antecedentes morbi febriles,—tabiſcentia magna,—ſuffocatio,—diarrhea,—ſudor colliquativus,—pedumque tumores. acuta periculoſior chronica; originaria ſymptomatica.—autumnus tabidis nocet.—Home.

Empyema eſt fere ſemper intractabile. phthiſis inter morbos difficillimos merito numeratur.—phthiſis

ſis quæ aut luem veneream inſequitur, aut labi hereditariæ debetur eſt, ut plurimum inſanabilis. — ſudores phthiſici ſunt peſſimi ominis, item diarrhea præcipue ſi tumor pedum oedematoſus acceſſerit. — macies ad carpos phthiſicorum præcipue, notabilis eſt metuenda. — oculi pellucidiores et ungues recurvi ſunt mali, ſummam etiam maciem indicant. — febris continua et immitis de ſalute ægri ſperare vetat. — vomica ſanari nequit niſi perrupta fuerit; eadem tamen perrupta ægrum ſæpe ſuffocat, nec ſanatur

niſi

niſi pus omne rejectum fuerit.—ſputa quidem purulenta phthiſicum levare videntur, rejectionis ſalutaris ſpem aliquam at ſæpius tamen irritam excitant.—ſputa vero pituitoſa levia ac ſpumoſa nihil conferunt.—Battie.

Fluxio cujuſcunque generis ex toto, plus importat periculi, quam illa quæ ex aliqua tantum parte in pectus protrudatur.--fluxio ex ſanguinis reſtagnatione, ſeu imminuta deiadoſi in vaſis cordi vicinis, periculoſior quam quæ ex partibus diſtantioribus in pectus ſuſcipiatur.—ſanguis per

per vices in pectus confer-
tim fluens minus pericu-
loſus quam qui ſenſim et
jugiter emanaverit. — ex-
travaſatio ſanguinis ex re-
dundantia et tenſione faci-
lius curatur, quam illa
quæ ex ejus alienatione et
eroſione ortum duxerit.—
magis periclitantur pulmo-
nes a preſſura per denega-
tam epatis percolationem,
quam a regurgitatione ab
infarctis vaſculis. — ſi cri-
tice et per tranſumptionem
hæmoptica pulmoni ſuper-
venerit affectio, tuto non
raro et cum totius adju-
mento res ſuccedit. — qui-
bus pulmonum vaſa a pe-

renni

renni ſanguinis affluxu et viſcoſorum expreſſione diutius ampliantur, concomitante aſthmate, quod nullas ob cauſam allatam dederit inducias, omnes fere vel rupto viſcere, ſanguinem in tracheam cum conjuncta colluvie effudere, vel aſthmate ferocius deprehenſi, ſubito periere. — in omni fluxu periodorum poſtpoſitiones, præmiſſo præſidiorum uſu utut abbreviationes et alleviationes, ſalutem pollicentur, et vice verſa. — longiores periodorum mitiorum induciæ ſalubriores. — pulmonarii aquarum mitiorum affluxum

et

et tranſitum diutius ac facilius ſemper ſuſtulere; humorum bilioſorum ægre et per tempus tantum, ſalinorum vero ac nidoroſorum craſſeſcentium perfuſione et expreſſione quam citiſſime peſſumdantur.—a fluxione ſuffuſionis maximum, inſtillationis minimum impendit periculi.—gibboſi et quibus membra amputata, fluxionibus magis laceſſiti et phthiſi maxime periclitantur.—ſi peractis ſanguinis excreationibus pulmo minus ſenſilis, aut pectoralia torpida, ſanguinis reliquias per anacatharſim non apprime re-

purgaverint, retenti ſanguinis et ipſius pulmonis continentis computreſcentia ſuborta phthiſim minatur.—poſt ſanguinis extravaſationes, libera reſpiratio, tuſſis ſedata, vires conſtantes, ſecuritatis phænomena; et e contrario, ſi poſt cruentas excreationes ſputum mucaginoſum cæruleum et læve ſucceſſerit et perſeraverit, hæmoptyſim in junioribus aut calidioribus recurſuram denuntiat; ſi purulentum et in junioribus et ætate provectis phthiſim, ſi nullum, cæteris paribus, incolumitatem — in nivium et grandinum con-

congelatione, cæloque pluvioſi hæmoptoici magis tentantur.—a ſanguine extravaſato putreſcente, bronchia minus infarciuntur; a ſucco nutritio magis, a pituita maxime, ſi per coctionem viſcida tenaxque remanſerit. —- denique ſi ſpirabilia materiam qualem cunque diutius retinuerint, medelæ difficultatem commonſtrant. —— tabidorum languor ſine pulmonum aut viſceris cujuſlibet corruptela tacita vi obrepens, Anglis infeſtiſſimus eſt, et niſi primis obediverit remediis (quod rariſſime evenit) funeſtus.—phthiſis

improviſo fatigans, licet pectus minus gravet, cum extremarum partium, pedum præcipue inevitabili infrigidatione, periculoſiſſima.—phthſici quibus pulmones ob lapiduin et oſſium inæqualium innaſcentiam lacerati fuere, deploratiſſimi. — qui bellariis et ſympoſiis nimis indulſerint, phthiſi languorem importante, maxime corripiuntur et periclitantur. —ſi partem deroſam fluxio copioſior et frequentior irrigaverit, periculoſum. — corpora euroa licet cito liquantur et languent, citius tamen medelæ emolumentum

mentum ſentiunt, ſi curatio morbi initiis ſit accommodata. —— ad phthiſim proni qui frequenter inſipida ſputant, tardius tabeſcunt. — qui phthiſis indelebilem impreſſionem e parentibus ſuſceperint, licet irreſtituibiles, ſunt tamen diuturniores. — phthiſici omnes frequentiori, modo mediocri, narium hæmorrhagia detenti, diuturniores. — ſi ſuffuſio ſanguinis cum pari per nares expreſſione, arteriam pulmonariam ſimul occupaverit, minus periculoſum, quam ſimplex in arteriam extruſio. — ſi phthiſis diu de-

detinuerit et fluxus chyloſus ſupervenerit, funeſtum. — ſi ephemera vel hectica per vices inæquales phthiſicum diutius exercuerint, fatalem indigitant eventum. — phthiſici cibum avide appetentes et exinde robur neutiquam acquirentes, deſperati. — ſi virginibus maturioribus, quibus ſanguis menſtruus non fluxerit, contigerit phthiſis, ejuſque in pectoralia fit anadrome, degeneratio peſſima, depeculatio repentina, eventus funeſtus.—pinnarum narium contractio, thoracis collapſi anguſtatio, ſi brevi ſpatio con-

contigerint, moriturum ægrotantem denuntiant. — in phthiſi diuturniori tumor pedum oedematoſus, funeſtus. — phthiſici quibus materia pectus onerans labem febris putridæ aut malignæ contraxerit, omnes periere. — quibus ab uſu remediorum, aut plagarum mutationibus pectus anguſtum dilatatur, gliſcit corpus, robur augetur, et color evadit floridior; ſalutis ſpes affulget denuo, per totum corpus relucenti caloris vitalis eclampſei. —— ſi ſaburram pituitoſam aut illuviem ſalſuginoſam inter purgandum

dum copioſe ſecreverit phthiſicus, levamen maximum pectori adfert, et non exiguam ſalutis fiduciam creat.—phthiſi diutius correpto, ſi bechica tenuioris ſubſtantiæ, ſive proritantia porrecta fuerint, et exinde tuſſis non moveatur funeſtum.—ſi artis adminiculo ſputum variegatum ſit concolor, ſi a fædato optime depuratum, ſi ab inæquali optime ſubactum, ſi a ſalino inſipidum, ſi a fætente inodorum, ſi denique facilius provenerit, ſanitatis futuræ indicio eſt.—Bennet.

1. Phthiſis hereditaria omnium peſſima.—2. phthiſis

ſis ab Hæmoptoe, ſine vitio præexiſtente interno leviſſima eſt cæteris paribus.—3. phthiſis in qua ſubito rumpitur vomica,—expuitur pus album,—coctum, æquale,——facile reſpondens copia ulceri,—ſine ſiti,—cum appetitu,—digeſtione, ſecretione, excretione bona; difficulter quidem, tamen ſanari poteſt.—4. phthiſis ab empyemate inſanabilis.——quæritur?—5. ſputa gravia ſolida, olentia, dulcia, cum ſignis ultimis, deſperata.—Boerhaave.

De tabeſcentibus quod ad ſputum ac tuſſim attinet, eadem

eadem dico quæ de pectore ſuppuratis ſcripſi. oportet enim eum qui probe liberari volet, facile ſputum per tuſſim rejicere et id eſſe album et æquale, et ejuſdem coloris, et ab inflammatione alienum. — quod vero a capite defluit ad nares converti, febrem autem non invadere, ut ne a cænis prohibeatur neque ſitiat. — venter autem egerat quotidie et id quod degerit ſit durum, copia pro ratione ciborum ingeſtorum. —- hominem vero quam maxime tenuem eſſe oportet. —- pectus autem laudare convenit quadrangulum

gulum et hirſutum et os ipſius parvum ſit et robuſtum carnoſum. quicunque enim hæc omnia habuerit, maxime ſuperſtes erit; qui vero nihil horum habet interitui proximus. ——quibus in pulmone tubercula fiunt, pus educunt ad dies quadraginta poſt ruptionem.—has vero tranſgredientes plerumque tabidi fiunt. — facie flores habente et alvo liquidiore, ſuppurationes circa pulmonem habent.—quibus eſt vomitus ſanguinis, febris multa, et dolor circa mammam, thoracem et dorſum, quibus hæc omnia fiant, brevi

brevi moriuntur, — quibus latus ſublevatum in tumorem, ac calidius eſt, et inclinatis in alterum gravitas aliqua impendere videtur, his pus ex una parte eſt. —- ſuppuratis pulmonum, per alvum pus ſecedere, lethale eſt. -— quicunque vulnerati in thoracem externa vulneris parte ſanati ſunt, interna non, periclitantur ne ſuppurati fiant. — quibus ſuppuratis dum concutiuntur, multus ſtrepitus de humeris fit, minus puris habent hi, quam quibus paucis, ſi difficilius ſpirent, et meliorem colorem habeant. —

qui-

quibus autem ſtrepitus quidem nullus ſit, verum difficultas ſpirandi fortis et ungues lividi, hi pleni ſunt pure, et perniciosſe habent. --qui ſpumoſum ſanguinem vomunt, dolore infra ſeptum tranſverſum non exiſtente, de pulmone vomunt. —— quibus tabidis ſputum in igne gravem nidorem olet, et capilli de capite fluunt, pereunt. — quibus tabidis in mare expuentibus pus ad fundum ſidit, brevi pereunt, ſit autem mare in æneo vaſe. — quibus tabidis capilli ex capite defluunt, a profluvio alvi moriuntur. — et

quibus tabidis alvi proflu-
via accedunt, moriuntur.
— in tabidis ſputa ſuppreſ-
ſa, mentem ad nugas gar-
riendas emovent, his ſpes
eſt hæmorrhoidem appa-
rere poſſe. — tabes pericu-
loſiſſimæ, a ruptione vena-
rum craſſarum, et a de-
fluxu de capite. — ætates
periculoſiſſimæ ſunt ad ta-
bem ab anno decimo octa-
vo uſque ad trigeſimum
quintum. —— pruriginoſa
corpora poſt alvum ſup-
preſſum in tabidis mala
ſunt. — in habitibus tabeſ-
centibus cum febre, fluxi-
ones ad gingivas et dentes
comparentes malæ ſunt. —
in

in omnibus, in tumorem elevata præcordia, mala ſunt; in tabidis autem peſſima. — ex his qui diutina tabe pernicioſe conſumpti ſunt, aliqui ante finem rigore apprehenduntur. — puſtularum eruptiones velut ferro lancinatæ habitus tabem ſignificat. — difficulter ſpirantes ex putredine multa cruda educentes in tabe, pernicioſe habent. — Hippocrates.

Annon pulſus exilis et frequens* ſymptoma pernicioſum

* Juvenis tamen cujus pulſus 150 vices intra minutum per aliquot menſes movebatur, miſtura Riverii ſalina et pectoralibus et acidis et aquis Briſtolienſibus, nuperrime convaluit.

niciofum habetur? — an-
non tumor univerſalis præ-
nuntiat mortem.

CURA.

Febris hectica curatur, 1. demulcentibus et inviſcantibus medicamentis, ex amygdalis dulcibus, decoctis ex vegetabilibus mucilaginoſis, hordeo, althea, tuſſilagine &c. juſculis pullinis, gelatinis et oſtreis ſi ſtomachus ferat.—2. diæta lactea, lacte præcipue aſinino vel muliebri, ſeroque lactis præcipue caprini. — 3. corroborantibus et leniter aſtringentibus, ut conſerv.

ſerv. roſarum rubr. tinct. roſar. elix. vitriol. cort. peruv. aquis ferrugineis &c. — 4. equitatione continuata et peregrinatione. — 5. primas vias a ſordibus liberando vomitu leni et Rheo. — 6. attentione ſemper habita ad cauſas remotas evitatis venere et animi pathematibus et curis. — tubercula cruda deobſtruentibus leniſſimis ſumma cum cautela adorienda. — ad dyſenteriam conveniunt Rheum et aſtringentia; ad tuſſim et inſomnium pectoralia et opiata; ad ſudores nocturnas corroborantia, ſtragulæ paucæ, ad

 nau-

nauſeam et vomitum acida. — cura preſervatoria nititur venæſectione quater in anno celebrata, diæta regulari, immunitate a catarrho, aeris nocturni evitatione, et exercitio. — Home.

In primo hujus morbi limine, plane indicantur, — 1. accenſam diatheſim ſpirituum conciliando animum quietum atque hilarem eſſe demulcendam, maſſamque ſanguinis medicamentis alterantibus emendandam, in quem cenſum redigenda non tantum lactea diæta, aquæ minerales chalybeatæ, et medicamenta vulgo dicta pulmonaria,

monaria, verum etiam balſamica et ſpecifica quæ reſpectum ad ægri idioſyncraſiam habent. —- 2. ſaburram effæti et morbidi humoris, in habitu corporis deliteſcentis, emeticis, catharticis, diureticis, et diaphoreticis leniter evacuandam. — 3. obſtructiones eſſe removendas, tonumque partium confirmandum ex uſu chalybis, medicaminum balſamicorum, ſalium volatiliorum &c. — 4. hecticam et colliquativam calorem, ſeu catarrhalem ſanguinis ſtatum impediendum vel minuendum, tempeſtiva et

copioſa venæſectione.——
5. affectæ partæ proſpiciendum ſeri catarrhoſi concoctionem maturando. quod fit non tantum medicamentis mucilaginoſis et alterantibus; verum etiam leniter evacuantibus, ſuper omnia vero prudenti et alternativo uſu abſtergentium et incidentium. -—in ſecundo hujus morbi gradu, ubi primum ſcilicet tubercula in pulmonibus fiunt cum arida tuſſi, et quamdiu illa manent cruda; abſque ulla inſigni inflammatione et exulceratione, indicationes ſunt fere eædem quæ prius, niſi diligentius inſiſtendum

dum ſit prælargo uſui alterantium et balſamicorum, chalybeatorum, antiſcorbuticorum, millepedum. — ubi autem per inflammationem et maturationem tuberculorum, ad ultimum ſtadium deventum fuerit. 1. tempeſtiva venæſectio, ita etiam julapia temperantia et cordialia, diæta admodum tenuis, copioſaque medicaminum pulmonarium (præcipue autem oleoſorum et mucilaginoſorum), ſubindicantur. — 2. ubi autem in ulcerationem a putrida intermittente immaniter colliquativa excipi contingat; cordialium, opi-

opiatorum lubricantium et abſtergentium uſus ſubindicatur.—febris etiam putrida eradicatio tentanda eſt quæ utcunque a corticis peruviani uſu inſidas det inducias, nullam tamen curationem eradicativam abſque ulcerum ſanatione admittit, quod ſiunt. —— 1. cathartica uti manna &c.—2. diuretica.—3. diaphoretica velut Rad. ſarſæ &c. in decoctis.—4. pulmonaria, in quem cenſum referre ſoleo — 1°. omnia ſimplicia et compoſita quæ humorum acrimoniam retundendo catarrhalem ſive colliquativum ſanguinis ſtatum

tum minuunt. — 2. medicamenta lubricantia et incidentia. — 3. carminativa quæ conſtrictionem ſpaſmodicam removent. —— 4. incraſſantia et glutinantia.—5. deobſtruentia quæ infarctas glandulas liberando eas minuunt.—remedia chirurgica in hoc morbo ſunt, fontanellæ, veſicatoria, raſura capitis, applicatio emplaſtris cephalici e betonica, &c.—Morton.

Indicationis potiſſimum erunt hæ tres, 1. ſanguinis inordinationem, a qua ſeri fluxiones procedunt, ſedare aut tollere, pro utriſque victus ratio tenuis, atque

que frigoris externi injuria ſedulo vitata, diaphoreſis paulo uberior procurari aut ſaltem aſſueta reſtitui debet. ſi nihilominus tuſſis ingraveſcat, phlebotomiæ modo vires et conſtitutio fere jemper juvant. in hunc uſum decocta pectoralia, quatenus humorum aciditates deſtruunt, ſanguinis diſſolutionem, ac in ſeroſitates fuſionem inhibent, adhibenda pari etiam ratione et efficiendi modo, medicamenta ex ſulphure parata contra tuſſim inſigniter juvant. —— 2da. Indicatio eſt, ut ſerum aliaque ſanguinis recrementa,

a

a pulmonibus derivata per alias vias evacuentur, per diaphoretica, diuretica et lenia purgantia, itaque poſt phlebotomiam mite catharticum exhibemus.—3. indicatio eſt ut pulmones eorumque ductus contra humorum fluxiones et frigoris occurſus muniantur et duo imprimis reſpexit. —1. ut vaſorum oſcula ne ſeroſitates in tracheam nimis expuant, modice aſtringentibus occludantur, conſerv. roſ. rub. oliban. maſtiche, lohoce de pino. ſyr. jujubimus, de roſ. ſic. de muſco pyxidato. —— 2. ut ductuum tracheæ

latera ſatis mulceantur, de-
linianturque per liquiritiis,
oleo, amygdal. dulc. ——
Willis.

Præter illa autem quæ obviſcando qualemcunque acrimoniam enervare valent, vel oppoſita virtute illam deſtruere, ſemper in uſu fuit medicis, ut per illas vias quibus naturali lege exire ſolent acriora de corpore, eadem prudenter eliminare, auctis ſecretionibus et excretionibus naturalibus. viæ illæ regiæ tres præcipuæ ſunt, per cutis vaſa nempe, per renes et per alvum.—Van-Swieten.

Poſt-

Poſtquam vomica jam facta in pulmone, indicatio oritur medica cum ilico maturare, rumpere: quod fit victu lactea, motu equitationis, vapore tepido, expectorantibus. ubi rupta tum, 1. ſanguinem munire contra infectionem purulentam oportet, ope medicaminum leniter et grate acidorum, ſalſorum, herbarum vulnerariarum, balſamicorum lenium, omni forma magna copia uſurpatorum.—2. ulcus quantocyus evacuare pure, et labia abſtergere, conſolida per medicamina liquida, diuretica, tuſſim moventia

interna externa, motum expellendo: tum ope abſtergentium balſamicorum internorum externorumque depurando, atque ope conſolidando. — 3. hujuſmodi in corpus ingerere quæ minimam requirant vim ut per pulmones fluere, et ibique ſubigi queant, tamen nutrix apta, et puris refectioni inepta ad hanc indicationem, ptiſana, juſcula, lacticinia ſpectant. ——— Boerhaave.

Accedimus jam ad methodum medendi curativam. quo in caſu nec rectius nec melius datur præſidium quam lactis cura de

decenter uſurpata: admixtione etiam aquarum ſalubrium, et cum infuſis et decoctis herbarum vulnerariarum ut conſolidæ majoris radicis. — quod ſi deinceps primæ viæ colluvie ſunt repurgandæ, folia ſennæ, rhabarbarum, et manna cum lacte vel ſolo vel aquato et acidulis temperatioribus diluto, vel etiam cum ſero lactis commode poſſunt infundi, leniterque decoqui. vidi quoque magneſiam ad drachmam unam vel duas cum aliquot lactis caprini datum egregie alvum ſubduxiſſe. cum anodynis etiam et balſamis

ſamis pectoralibus. ——— Hoffman.

Ad corrigendam igitur pravam illam propenſionem convenit victus refrigerans et humectans, et ea omnia quæ ſanguinem corrigere, tumque mitem ac blandum reddere poſſunt, aquarum dulcium balnea, lactis uſus, radic. chinæ, et multo efficacius decoctum ſantalorum. his addenda eſt mutatio aeris. tota igitur jam factæ et confirmatæ phthiſeos curatio verſatur in ulceris abſterſione et conglutinatione, cauſarum producentium ablatione, febris hecticæ op-

pug-

pugnatione ac conſumptionis reſtauratione.—primo igitur quia cachochymia redundans in corpore, ulcus pulmonis fovere et augere ſolet, blandis purgantibus auferenda eſt, per intervalla repetitis, quamdiu corpus non eſt valde conſumptum. in principio etiam valentiora purgantia uſurpati poſſunt ad catarrhum acrem et ſalſam potentius revellendum.—in principio etiam antequam corpus ſit emaciatum convenit venæſectio, ac præter illa remedia, ſetaceum cervici admotum ſumme eſt efficax.—lac omnes inten-

tentiones propoſitas adimplet. — Riverius.

Cura Atrophiæ et tabis eo eſt dirigenda ut 1. cauſa quæ vel alimentum exhaurit, vel primarius morbus removeatur; unde ſæpiſſime aut ſtomachus curandus, aut acrimonia ſanguinis temperanda, aut denique ulcus viſceris ſanandum.—2. alimenti copioſi ac laudabilis ſucci, faciliſque digeſtionis propinanda. —ratione ſtomachi convenit vomitus, hinc acida blanda conducunt. — ratione acrimoniæ, ſulphur, ſuccinum, myrrha, antimonium diaphoreticum Poterii,

rii, papaverina et opiata, tragacantha &c. his ſocientur ligna in ſpecie ſaſſafras et rad. Chinæ. hinc Guaiaci et his lignis parata decocta. — Etmullerus.

Phthiſici an purgandi? præclara eſt deciſio de ea re apud Arculanum cap. de phthiſi. contradictio eſt ait inter Avicennam et Meſuen ex una parte et Rhaſin ex altera: ratio hujus fuit, quod ratione hectica vitanda ſunt ſolutiva, ratione ulceris ut ulcus non convenit. ratio Avicennæ et Meſuæ quod ſolutiva conveniant ut auferatur cauſa tam factiva quam conſervativa

vativa ſicut catarrhus.—— Ballonius.

Cum phthiſi comſumptis ſi alvi fluor ſupervenerit lethale eſt, maxima cautione utendum eſt, ſi in iis alvus non dejiciat in uſu ſubducentium; blande enim omnino agendum, neque caſſiam, prunorum dulcium decoctum, mannam, mel roſatum ſolutivum tranſcendere debemus.— Septalius.

Chymici vero ut obſtructio pulmonum tollatur, et ſpiritus ſalis hoſtilis ſive coagulans ſui reſolvens et erodens corrigatur, exhibent ſpiritum tartari,

ſalis

ſalis dulcis, lac flores balſamumque ſulphuris, ſpiritus et oleum terebinth. thus, myrrham &c. ad modice vero adſtringendum, conſolidandum et corroborandum magnifaciunt tincturam corallorum, liquorem perlatum, eſſentiam croci, laudanum Paracelſi, præ aliis tamen laudant corrollatum dulce mercurii diaphoretici, quo remedio Paracelſus (prout ipſius epitaphium habet) tabes multas curavit. — Dolæus.

Qui hac affectus eſt ei caput eſt purgandum debili medicamento, donec fluxus avertatur, diæta autem

utere

utere velut in tabe ſuperiore. medicamentum potandum præbe elaterium deorſum purgans, et inferne alvum lacte infuſum.— quum ſebris remiſerit, multa calida lavetur, et multis ſorbitionibus utatur: ptiſanæ ſuccum coctum, melle ad coctum affuſo ſorbeat. quum vero pus expuere inceperit eadem bibat quæ prior ſuppuratus et cibis et potibus et obſoniis iis dein utatur, abſtinens ab acidis et acribus et ſalſis et pinquibus et a venere ac ebrietatibus. — bibat etiam lac bubulum ac caprinum pro tempore, prius autem ſubpur-

purgetur lacte aſinino coc-
to. — bibat etiam equinum
lac excolatum quotidie
mane. — ſi in latere tuber-
culum naſcatur et ſuppu-
ratus fiat, in primis diebus,
ſorbitionibus utatur, ptiſa-
næ ſucco cocto, melle af-
fuſo quum ſorbitio cocta
fuerit. vino autem utatur
albo, dulci aut auſtero et
aquoſo, et ut vinum ſæpe
ſorbiat ac expuat jubeto.
et a ſomno impedito donec
undecim dies preterierint.
poſt hos cibis pauciſſimis
utatur, carnibus catulinis
aut galli callidis. oportet
autem ipſas probe cum juſ-
culo præparare et juſcu-

 lum

lum abſorbeat. —in tabe a pituita primum quidem veratrum bibendum dare, infra autem ſubpurgare epithymo, aut peplio, aut grano cnidio, aut tithymalide. dandum eſt et lac aſininum coctum ad ſubpurgationem. bibat etiam crudum lac bubulum tertia aquæ mulſæ parte ammixta, ammixto etiam origano. —caput autem ipſius prius purgetur, pharmaco adnares appoſito. cibaria autem et obſonia dentur neque pinguia, neque nidoroſa neque valde acria. hæc autem morbum obſervando facere oportet et de ambu-

bulationibus ad cibos uti obſervando ne frigeat hyeme vero juxta ignem habitationem faciat. vinum autem bibat auſterum, nigrum, quam vetuſtiſſimum ac jucundiſſimum, verum modicum. et ſi tibi viſum fuerit ante pharmacum, ſomentum adhibeto, et ſic pharmacum dato, ſi vero dare nolueris, facto ſomento, vomitum ex cibis facere cogito. —Hippocrates.

Laboranti ipſi injungenda eſt, ut nec magna utatur reſpiratione, ac ſemper agat ſilentium, præterea vena cubiti interna protinus incidenda, a qua bis

terque poſtea ſanguis eſt detrahendus revulſionis cauſa, tum artus omnes fricandi vinciendique ita ut ipſi ſolemus, ubi hæc ſunt facta primum poſca, tum diluta tum tepida potui eſt offerenda, quo ſi quis in viſcere cruor concretus latet reſolutus expuatur. — ab his vero etiam aliquid eorum quæ tum emplaſticam vim habent tum adſtringunt exhibendum. — Galen.

Iſtos ſane ſi et tabes male habet, ocyus ſuccurrendum eſt ad balneum deducendo et corpus dimovendo. tabis quoque lac medela

dela eſt et nutricatio et ventris calefactio et veſicæ lenitio. caſtoreum utique iſtis opportunius eſt atque lenius et potui datum et illitum et in inteſtinum infuſum quemadmodum in navi et tranquillitate, nam ſi recte habuerit ægrotans in mari geſtatio fieri poterit atque ibi vitam deget: cum ulceribus enim quiddam ſiccum marina ſalſugo communicat. a geſtatione quiete conceſſa utendum in præſentia pingui oleo, poſt frictionem oleum cum aceto infundatur. — — — Aretæus.

Itaque cataplaſmata in

principio uſurpanda ſunt, ex ſemine lini et tenuiſſimo polline cum decoctione fænugræci et altheæ oleoque et melle, poſt temporis deinde intercapedinem ad cerata tranſeundum ex Butyro et oleo ſaurino ac cera apparata. — Aetius.

Thorace vero fluxionibus infeſtato emplaſtrum ex ſalicibus imponendam eſt. convenit ipſis etiam mithridatis antidotus ex intervallis, et quæ ex viperis paratur, optimum vero his auxilium eſt armenæ Boli potus et antidotus Eſdra non minus quam prædicta. — Ægineta.

Curare

Curare ibi oportet humores qui ibi ſunt, parando ut tuſſi educi facile queant diligentia quoque adhibita, ne alii præterea colligantur. porrum ergo capitatum in ptiſana tam diu coctum ut liqueſcat, conveniet. potus ſit aquâ pluvia quæ ſatis etiam decocta ſit. lactis potus eſt tabidis omnium utiliſſima. — Oribaſius.

Opus eſt ſi vires patiuntur, longa navigatione, cæli mutatione, ut denſius quam id eſt ex quo diſcedit æger petatur: ſin navigationem aliqua res prohibet lectum vel alio modo

cor-

corpus movendum eſt, vitanda cruditas et ſol et frigus, os obtegendum, tuſſicula ſuis remediis finienda, et quamdiu quidem febricula incurſat, huic interdum abſtinentia, interdum etiam tempeſtivis cibis medendum eoque tempore bibenda aqua. lac quoque recte dari poteſt. quod ſi febris remiſit decurrendum eſt ad modicas exercitationes, maximeque ambulationes, item leves fricationes. balneum alienum eſt. cibus eſſe debet primo acer ut allium &c. oryza quoque et ſi nihil aliud eſt far idem præſtat — ſi vehemen-

menter noxa eſt ac neque febricula neque tuſſis quieſcit, validioribus auxiliis opus eſt: exulcerandus eſt ferro candenti, uno loco ſub mento, altero in gutture &c. extremæ partes perfricandæ ſunt. interpoſitu denis diebus demittendus æger in ſolium eſt, in quo ſit aqua calida et oleum. cæteris diebus bibenda aqua, tum vinum, ſi tuſſis non eſt potui frigidum dandum, ſi vero eſt egelidum, medicamentum eſt etiam vel plantaginis ſuccus per ſe, vel marrubii ſi cum melle ſit incoctus, præcipua tamen ex his omnibus

nibus ſunt victus, vehiculum, navis, et ſorbitio. alvus cita vitanda eſt. qui meliuſculus eſſe cæpit, adjicere debet exercitationes, frications, cibos; deinde ipſe ſe, ſuppreſſo ſpiritu perfricare, diu abſtinere a vino, balneo, venere. —— Celſus.

Primum educatur e brachio ſanguis, dein ſubducatur alvus ad tres continuos dies. tertia nocte exhibeatur ſyrup. e mecon. ſemunc. intermiſſo biduo triduove pro re nata repetatur purgatio. poſt ſingulas catharſes jam finitas capiat opobalſami guttas viginti

nihil

nihil ſuperbibendo, vel pil e terebinthina chio cum ſaccharo cando confectum. opobalſamum non eſt aſſumendum, niſi prægreſſis evacuationibus debitis, hujus loco elect. e balſ. locatell. glycirthiz. pulv. ſem. aniſi et terebinthina concinnatum poterit ſubſtitui, ut tuſſis ſedeter ſyrupus uſurpari poſſit. at vero palmarium hujuſce morbi præſidium eſt ut æger quotidie equo vehatur.——Sydenham.

His omnibus nobile illud antidotum cortex peruvianus adjunctis illis quæ pulmoni conveniunt opitulabitur.

bitur. hoc vero medicamentum, cum jam exulceratus eſt pulmo plurimum nocet. in uſum lactis cautione tamen hic opus eſt, quoniam nonnulli lac averſatur, quin etiam in capitis doloribus ac febribus acutis, factaque hinc nimia ſiti, item ſi præcordia tumeant, ſeu bilioſæ ſunt alvi dejectiones, aut multum ſanguinis cum iis fluxerit; pro veneno lac ſemper reputari debet. aſininum autem licet minus nutriat, magis tamen calorem temperat et deterget: in hujus loco ſerum caprini aut vaccæ communis ſubſtitui poſſunt.

ſunt. momenti autem longe maxime eſt ut incipienti diro hoc morbo occurratur; cumque ab inflammatione oriatur, miſſio ſanguinis imprimis neceſſaria eſt, non ſemel tantum ſed vicibus iteratis. finem his imponam poſt quam monuerim in caſibus nonnullis utiliſſimum eſſe balſamicis, humores acres et ſalſos delinire ac temperare, quæ in prunas injecta vaporare debent, ut fumus eorum per tubum aptum in aſperam arteriam et pulmonem recipiatur.--Mead.

In the firſt ſtage of a conſumption, I have truſted moſt to ſmall but re-

 peated

peated bleedings, to ſetons, and to a low and cool diet. in a putrid ſtate of the humours, the ptiſan is to be acidulated. butter-milk is here particularly good. colliquative ſweats are ſometimes checked by lime water, ſometimes by elixir of vitriol. where the cough is occaſioned by ulcers, I have uſed the balſam of peru, but have not found it more efficacious than the copaiva. where a thin rheum falls on the trachea, I have commonly uſed the conſerve of roſes and opium; the bad qualities of the latter are to be corrected by ſquills. I have frequently

quently given three or four ſpoonfuls, once or twice a day, of a decoction, or infuſion of the bark, with a good effect, when the patient complains of lowneſs of ſpirits, and was not in the laſt ſtage of the diſtemper. — Pringle.

When a cough begins, if the patient is very young, let the quantity of diet, eſpecially ſolids, be leſſened; let the deficiency be made up with warm, thin ſuppings, barley water, &c. if there be much heat, or any pain in the breaſt, bleeding will be indiſpenſably neceſſary; the moſt demulcent and cooling medicines

dicines are indicated, and when the ſymptoms of inflammation are abated, gentle anodynes will be uſeful. — Fothergill.

Morbus hic eſtne unquam curabilis?

Annon diaphoretica in principio juvant?

Annon Antimonium aliis hujuſce generis medicamentis præſtat?

Annon utiliſſimum eſt neutralibus conjungere ſalibus?

Quorſum conveniunt Aquæ Briſtolienſes?

Annon adſtringunt et ſudores corrigunt colliquativos?

E R R A T A.

Pag. 9. lin. 13. *pro* contabeſcat *lege* contabeſcit.

p. 11. l. 7. contrahantur *lege* contrahuntur

p. 16. l. 16. plurimam *lege* plurimum

p. 24. l. 4. medio *lege* media

p. 25. l. 1. corvix *lege* cervix

p. 29. l. 19. liveſcant *lege* liveſcunt

p. 41. l. 12. inferant *lege* inferunt

p. 74. l. 2. partæ *lege* parti

p. 76. l. 10. quod fiunt *lege* quem faciunt

p. 77. l. 15. Indicationis *lege* Indicationes

p. 80. l. 2. *dele* per.

1/-

30/-